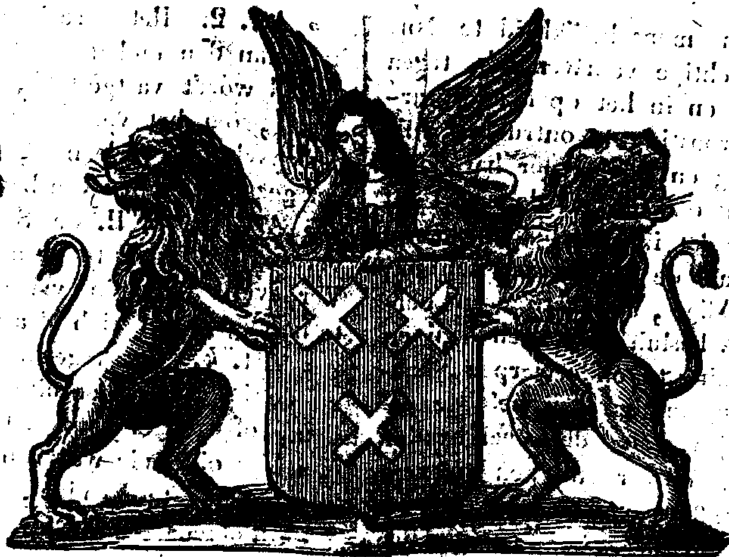
No. 89. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 27 Julij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 23sten Julij.

Het ministerieel blad, *de Messager*, vermeldt, dat de luitenant-generaal *Rulhière* gisteren nacht te Toulouse is aangekomen en het kommandement van de 10de militaire divisie heeft aanvaard.

Het consigne dat den Afrikaschen jagers te Toulouse in garnizoen, sedert de onlusten was opgelegd, was des anderen daags na de komst van den buitengewonen commissaris opgeheven, en hadden zij weder, overeenkomstig de bevelen van den maarschalk *Soult*, de wacht aan het gebouw der prefectuur geleverd.

Alles was voorts rustig, zoo te Toulouse, als te Auch en elders.

Bijzondere berigten uit Toulouse tot den 19den melden, dat de maatregelen die de commissaris *Duval* mogt willen nemen nog niet bekend waren. Behalve de reeds in de stad aangekomen troepen werden er nog zeven bataillons uit de omliggende garnizoens-plaatsen gewacht.

— Men houdt zich sedert eenige dagen in de Champs Elysées met toebereidselen voor de Julij-feesten bezig.

Ter viering derzelve is men voornemens, eene groote militaire revue te doen plaats hebben. Niet alleen de nieuwe regementen infanterie en kavallerie zouden tegen dat tijdstip hier aankomen, om hunne vaandels en standaarden uit de handen des Konings te ontvangen, maar ook het geheele binnen en rondom Parijs gekantonneerde garnizoen zou ter zelfder tijd in oogenschouw worden genomen. De hertog *van Orléans* zal de infanterie, de hertog *van Nemours* de ruiterij kommanderen. Daar nu op het tegenwoordige oogenblik nagenoeg 70,000 man binnen het distrikt der eerste militaire divisie is gekantonneerd, zou, met de nieuwe regementen, over eene gewapende massa van 100,000 man infanterie, kavallerie, artillerie en genie wapenschouw plaats hebben.

— De werkzaamheden aan de fortificatien zijn bijna overal wegens het slechte weder, alsmede wegens eenige tusschen de aannemers en de soldaten ontstane geschillen, gestaakt. De soldaten slecht of niet betaald wordende, laten zich naar de werkplaatsen brengen, maar voeren daar niets uit.

— Een hoofdambtenaar van het ministerie van finantien zal zich binnen weinige dagen naar Brussel begeven. Men verzekert, dat hij in last heeft, om voorstellen te doen betrekkelijk een handelstraktaat tusschen dit rijk en Belgie.

— De bisschop van Kamerrijk, *de Belmas*, is den 20sten dezer overleden. Hij was in 1757 geboren en reeds in 1800 tot bisschop gewijd.

— Berigten uit Madrid tot den 15den vermelden, dat de hertog der Overwinning het prachtig paleis van Bruna-Vesta zou gaan betrekken. — Men verzekerde dat een der eerste maatregelen van den nieuwen voogd, *Arguelles*, zou bestaan, in het verbieden aan de koningin en hare zuster om regtstreeksche briefwisseling te houden met hare moeder, de koningin *Maria Christina*. — De commissie van den senaat had besloten dat de voogd voor de cortes eenen eed bij de aanvaarding zijner betrekking moest afleggen, in bijna gelijke bewoordingen vervat als den eed van den regent.

Het gerucht had te Madrid geloopen dat het tegenwoordig ministerie weldra zou vallen. Men schreef dien aftogt toe aan de besluiteloosheid die de administratie van den heer *Gonzales* kenmerkte en aan de vorderingen der regeringloosheid. Men zeide dat de heer *Cortina* met de zamenstelling van een nieuw kabinet zou belast worden, en de heer *Ferrer* in de nieuwe combinatie gewis eene plaats zou vervullen.

In den raad van ministers zou besloten zijn om den generaal *van Halen*, kapitein-generaal van Katalonie, te ontzetten, uit hoofde van zijn flaauw gedrag bij de jongste bewegingen aldaar, door toe te geven aan de eischen der municipaliteit en der genootschappen van welfhedanen.

In een brief uit Algesiras, nabij Gibraltar, van den 6den Julij, wordt gesproken van eene vechtpartij die plaats gehad had tusschen de kustbewakers en een aantal Engelsche soldaten van een niet ver van de kust liggend engelsch schip, welke gewapenderhand het insmokkelen van verboden of belaste koopwaren, tegen de spaansche beambten hadden ondersteund. Het gerucht liep zelfs te Algesiras, dat te Londen, onder het oog van het gouvernement, een ten oorlog gewapende brik werd uitgerust, die, onder handelsvlag, belast zou wezen langs de kusten te kruisen om de smokkelaars uit Gibraltar bij hunne landingen te beschermen.

Volgens een later berigt uit Madrid van den 17den is deze zaak bij de cortes ter spraak gekomen, en heeft de eerste minister *Gonsalez* eenige ontwijkende antwoorden gegeven. Er was, volgens zijn zeggen, aan de britsche autoriteiten voldoening gevraagd.

— De jongste tijdingen uit Griekenland melden dat een nieuw ministerie den 6den aldaar definitief is benoemd. Hetzelve bestaat uit de heeren *Maurocordato*, president van den raad en minister van buitenlandsche zaken; *Christidos*, minister van binnenlandsche zaken; *Metaxa*, minister van oorlog; *Valetas*, minister van onderwijs en eeredienst; *Melas*, minister van justitie; *Kriesis* minister van marine. Het bestuur van finantien blijft voorloopig aan den heer *Tisamenos* opgedragen.

— Ter beurze van heden (23 Julij) werden genoteerd: 5 pCt. 115,10; 3 pCt. 76,60, Nap. r. 102,95; Sp. Ardoins, niet genoteerd; Passieve 4⅞; Rom. L. 102¾.

Van den 24sten. — Volgens de bij het gouvernement gisteren ontvangen telegraphische depeches is alles rustig op de verschillende punten, waar men voor onlusten zou hebben kunnen vreezen.

De buitengewone commissaris te Toulouse, de heer *Duval*, heeft den 19den eene proclamatie aan de ingezetenen van het departement der Haute Garonne uitgevaardigd, waarin hij onder anderen zegt, dat de jongst voorgevallen gebeurtenissen eenen smartelijken indruk op het gemoed van alle goede burgers had gemaakt; dat de omverwerping van den troon uit de julij-revolutie voortgekomen, het standvastige doel van deszelfs vijanden was; dat in de eerste plaats de wetten eene strikte uitvoering vereischten, aangezien daarin alleen de waarborg voor ieders regten lag; daarna zou hij bereid zijn alle billijke klagten aan te hooren, en haar regt doen wedervaren. Tevens brengt hij [illegible] onder het oog; door de toeneming der bevolking mogt de stad in eene hoogere klasse van belasting komen, maar zulks zou slechts in verhouding staan tot de naar billijkheid overal gelijk verdeelde lasten.

Ook de maire van Auch heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij hij de inwoners tegen de opruijingen van vreemde onruststokers waarschuwt.

— De dagbladen deelen eene protestatie mede van de gewezen Spaansche regentes, koningin *Christina*, tegen het besluit der cortes waarbij zij van de voogdij over hare beide kinderen wordt beroofd. Zij grondt hare regten op het testament van *Ferdinand VII* en op hare betrekking als moeder, van welke regten haar noch de wetten, noch de constitutie, noch de cortes konden ontzetten, terwijl hare slechts tijdelijke verwijdering haar in geenen deele die regten konden doen verliezen; weshalve zij het besluit der cortes voor eene overweldiging van gezag verklaart, en dien ten gevolge voor nietig en zonder kracht.

Dit protest gaat van den volgenden brief aan den regent *Espartero* vergezeld:

» Eene treurige en smartelijke ondervinding heeft mij getoond, dat de hoon die te Valencia een noodlottigen slag toebragt aan het koninklijk gezag en aan het gouvernement dat wettig in mijne handen berustte gedurende de minderjarigheid mijner welbeminde dochter, de koningin *Isabella*, slechts het voorspel was van nieuw [illegible] en nieuwe onderdrukking mij toegedacht. Niet te vreden met mij van het regentschap te hebben beroofd, van 't welk ik genoodzaakt was af te zien om mijne eeden niet te verzaken, [illegible] van mij tot de wreede noodzakelijkheid te hebben [illegible] tijdelijk uit Spanje te verwijderen, hebben de [illegible]

aanslag, alle beginselen van godsdienst en menschelijkheid te kort doende, en zich bedienende van leugenachtige voorwendsels tegen mijne eer en aanzien, van dat oogenblik en in het openbaar gearbeid, om mij de zoetste en teederste vertroosting te ontrukken, die eene moeder kan genieten welke met zorg en liefde voor hare kinderen vervuld is. De woorden ontbreken mij om al de smart uit te drukken, die ik gevoelde op de tijding dat ik eindelijk willekeurig beroofd was van de voogdijschap, waarvan de uitoefening aan mij alleen verzekerd was, door even menigvuldige, als wettige en heilige regten. De cortes, met een dergelijk besluit te nemen, gij en de ministers, met u aan hunne beraadslaging te onderwerpen, hebben u te zamen eene onwettige magt aangematigd, gij hebt de gevoelens der natuur miskend en zooveel gij vermogt derzelver banden verbroken; gij hebt alle regelen van regt omvergeworpen en verscheurd, en mij medogenloos tot uw slagtoffer gemaakt, mij, die, om eene wijze bevrediging daar te stellen, te vergeefs alle met mijne waardigheid en moederlijke pligten overeen te brengen opofferingen heb gedaan. De breedvoerige correspondentie die ik met dat oogmerk met u onderhouden heb, geeft er het bewijs van.

» Om die redenen zou ik mij niet kunnen onttrekken aan de vervulling van den gewigtigen pligt, die God en de natuur mij ten deze opleggen; gehoor gevende aan de stem van mijn geweten, aangedreven door de verpligtende noodzakelijkheid mijner zelfsverdediging, heb ik nog heden zelfs het besluit genomen, om ten plegtigste te protesteren tegen alles wat de cortes besloten hebben, met verkrachting en ten koste mijner wettige regten als koningin-moeder en als eenige voogdes en testamentaire curatrice mijner doorluchtige dochters. Ik voeg bij dezen brief de voorzegde protestatie, geheel met mijne eigen hand geschreven, ten einde gij haar onmiddellijk in de Madridsche courant doet plaatsen."

Deze brief is van den 19den gedagteekend.

Heden is er, ter gelegenheid van bovenvermeld protest, bij de koningin *Christina* eene groote receptie geweest, waarop een groot getal aanzienlijke Spanjaarden verschenen zijn, onder anderen de graaf *Toreno*, de generaals *Narvaez*, enz. Ook de koningin en de prinsessen *Adelaïde* en *Clementine* hebben hunne opwachting bij de Spaansche vorstin gemaakt.

— Ter beurze van heden (24 Julij) waren genoteerd: 5 pCt. 115,05; 3 pCt. 76,60; Nap. r. 103,05; Sp. Ardoins 21¼; Rom. L. 102⅝

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23sten Julij.

Door de Augsburger *Allgemeine Zeitung* wordt thans de tekst bekend gemaakt der overeenkomst welke op den 13den dezer te Londen tusschen de porte en de vijf groote mogendheden gesloten is. Dat stuk luidt aldus:

» HH. MM. de Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarijen en Bohemen, de koning der Franschen, en Koningin der Vereenigde Rijken van Groot-Briattannie en Ierland, de Koning van Pruissen en de Keizer aller Russen, overtuigd dat hunne vereeniging en eendragt aan Europa den zekersten waarborg oplevert voor de beveiliging van den algemeenen vrede, dat voortdurend onderwerp hunner bezorgdheid; en gezegde HH. MM. willende deze hunne eensgezindheid daardoor aan den dag leggen, dat zij aan Z. H. den Sultan een openlijk bewijs geven van de achting, welke zij voor de onschendbaarheid zijner souvereiteits-regten gevoelen, alsmede van den opregten wensch om de rust van zijn rijk bevestigd te zien; —

» Hebben besloten aan de uitnoodiging van Z. H. den Sultan te beantwoorden, en gemeenschappelijk bij eene formele akte van hun eenstemmig besluit te doen blijken, om zich overeenkomstig den ouden regel van het Osmanische rijk te gedragen, volgens welken de doorvaart door de zeeëngten van de Dardanellen en den Bosporus voor de vreemde oorlogschepen altijd gesloten moet blijven, zoolang de Porte in staat van vrede verkeert.

» Nadat gezegde HH. MM. aan den eenen en Z. H. de Sultan aan den anderen kant besloten hadden over dit ontwerp een verdrag met elkander te sluiten, hebben zij te dien einde tot hunne gevolmagtigden benoemd, enz.

(Volgen de namen der gevolmagtigden.)

Dewelke, na hunne volmagten uitgewisseld en in orde bevonden te hebben, de volgende artikelen hebben zamengesteld en onderteekend:

» Art. 1. Z. H. de Sultan verklaart van zijnen kant, dat hij vast besloten heeft voor het vervolg het als oude regel van zijn Rijk onveranderlijk vast staande beginsel te handhaven; volgens welken het altijd aan de oorlogschepen der vreemde mogendheden verboden was, de zeeëngten van de Dardanellen en den Bosporus binnen te varen en dat, zoo lang de Porte zich in staat van vrede bevindt, Z. H. geen vreemd oorlogschip in genoemde zeeëngten zal toelaten. En HH. MM. de Keizer van Oostenrijk, de Koning der Franschen, de Koningin van Groot-Brittannie, de Koning van Pruissen en de Keizer van Rusland, verbinden zich van hunnen kant, om dit besluit des Sultans te eerbiedigen en zich overeenkomstig het bovenvermelde beginsel te gedragen.

» Art. 2. Het spreekt van zelve, dat, terwijl de onschendbaarheid van den ouden regel des Osmanischen rijks bij het voorgaande artikel wordt vastgesteld, de Sultan zich even als vroeger voorbehoudt, om het verlof tot de doorvaart aan ligte vaartuigen onder oorlogsvlag te verleenen, welke volgens het gebruik, voor de dienst der gezantschappen van bevriende mogendheden gebezigd worden.

» Art. 3. Z. H. de Sultan behoudt zich voor, het tegenwoordig verdrag ter kennis te brengen van alle mogendheden, met welke de Verhevene Porte in vriendschapsbetrekkingen staat, en dezelve uit te noodigen om zich daaraan aan te sluiten.

» Art. 4. Het tegenwoordig verdrag zal in Londen bekrachtigd en de bekragtigingen uitgewisseld worden na verloop van twee maanden, of vroeger, zoo het mogelijk is.

» Ter oirkonde waarvan en.

« Gedaan te Londen, den 13den Julij 1841."

— Volgens berigt uit Weenen van den 17den dezer was de Vorst *von Metternich* zoo ver weder hersteld, dat hij dien morgen de voorgenomen reis naar zijne bezittingen in Bohemen aanvaard had. Verscheiden vreemde gezanten bij het Oostenrijksche hof begeven zich in gezelschap van den Vorst derwaarts.

— De Paus heeft den 12den, in een geheim consistorie, Mons. *Belli* tot kardinaal, alsmede twee andere kardinaals *in petto* en 12 bisschoppen benoemd.

ENGELAND.

LONDEN, den 23sten Julij.

De uitslag van alle verkiezingen voor het lagerhuis zijn thans bekend. Van de 658 leden behooren 368 tot de torys en 290 tot de whigs, radicalen en katholijke Ieren. De eerstgenoemden hebben dus eene meerderheid van 78 stemmen; welke meerderheid nog grooter is, dan de ijverigste mannen der tory- of behoudende partij hadden durven hopen. Men schrijft dien onverwacht gunstigen uitslag vooral ook aan den ijver toe, dien de leiders der torypartij vroeger voor het op de registers brengen van al de kiezers van hunne kleur aan den dag hebben gelegd. Zeer aanzienlijke geldsommen moeten ook voor het bereiken van dit doel zijn besteed. De voorname woordvoerder der behoudende partij meent, terwijl hij de optreding van sir *Robert Peel* binnen eene maand reeds als zeker stelt, dien staatsman te moeten aanmanen van niet, gelijk vroeger, den weg der bemiddeling tusschen de strijdende hoofdpartijen in te slaan. Wel blijven eenige bladen lijsten van nieuwe ministers in den Torygeest, mededeelen, doch deswege is niets met zekerheid bekend. Het schijnt intusschen wel aan geen twijfel onderworpen, dat, bij eene verandering van bewind sir *R. Peel*, aan het hoofd van het nieuwe bestuur zal optreden.

De eerste partij quæstie zal die over het voorzitterschap zijn; men denkt thans dat de heer *Willmot*, van de behoudende partij, zal gekozen worden. De heer *Goulburn*, dien men het voorzitterschap eerst had toegedacht, zal onder het Tory-bestuur de portefeuille van binnenlandsche zaken erlangen.

— De voortdurende regens doen in Engeland groote bezorgheid voor het mislukken van den oogst ontstaan. De vrees, dat in zoodanig geval, veel graan van buiten 's lands ingevoerd zou moeten worden en dus een sterke uitvoer van goud en zilver zou plaats hebben, blijft op de Londensche beurs reeds niet zonder invloed.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. gec. 89⅝, ¾; Ned. 2½ pCt. 51¾, 52; 5 pCt. 101½, 102; Spanje 21½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 25sten Julij.

De koning is Vrijdag avond van Beverloo teruggekomen. Aldaar heeft hij Woensdag middag de troepen in oogenschouw genomen, die den volgenden dag in zijne tegenwoordigheid manoeuvres in het vuur hebben uitgevoerd, onder het bevel van den generaal *l'Olivier*. Er was omtrent 10,000 man bijeen, waaronder eenige artillerie te voet en te paard, en twee regementen kavallerie. Heden moeten de troepen het kamp verlaten om naar hunne garnizoenen terug te keeren.

— Blijkens een vergelijkenden staat van de opbrengst der indirecte belastingen, hebben dezelve over het eerste half jaar 1841 bedragen 33,135,435 fr., en in het eerste half jaar 1840 31,248,178 fr., hetgeen eene vermeerdering voor dit halfjaar, geeft van 1,887,257 fr. De vermeerdering loopt vooral over de douanen, accijnsen, registratie en den spoorweg. Beneden de raming van dit jaar zijn intusschen gebleven de posterijen voor ruim 30,000 fr., en de spoorweg voor 838,292 fr. De heer *Lebeau* had de opbrengst van den spoorweg op 3,500,000 fr., geraamd en dezelve heeft slechts 2,661,707 opgebragt.

— De provinciale raad van Braband heeft zonder discussie en bij eene gelijke verdeeling van stemmen (23 voor en 23 tegen) de tot dusver jaarlijks verleende subsidie van 10,000 fr. ten behoeve der vrije Akademie te Brussel verworpen. Gezegde raad is evenwel gisteren op haar besluit van den vorigen dag teruggekomen en heeft

toen bij definitieve stemming voorzegden onderstand met 29 tegen 21 stemmen toegestaan.

— In de Vlaanderen's beklaagt men zich sterk over de aanhoudende regens, waardoor de kleine riviertjes uit hare oevers zijn getreden, vele landerijen geïnundeerd en groote schade aan den oogst wordt toegebragt.

— De Brusselsche *Indépendant*, een ministerieel blad, berigt, dat de aankoop van het groote stoomschip *British Queen* voor rekening van Belgie eene geheel afgedane zaak is, zoodat dit schip welhaast in de Schelde zou aankomen. Naar het schijnt, zal het voortaan van Antwerpen op New-York varen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten Julij.

Omtrent het verder verblijf van het koninklijk gezin te Leeuwarden wordt van daar gemeld:

» Heden morgen heeft Z. M. met Prins *Alexander*, vergezeld door den heer staatsraad gouverneur en gevolg, het Huis van Reclusie en Tuchtiging bezigtigd.

» Ten twee ure in den namiddag begaf zich de Vorstelijke Familie buiten de stad, om de aangekondigde harddraverij, welke te dezer gelegenheid door de provincie gegeven werd, bij te wonen. In een fraai gebouwd en gedecoreerd paviljoen werden HH. MM. benevens den Prins en de Prinses binnengeleid. Nu nam de wedloop een aanvang, tot welke vijf en twintig der meest vermaarde harddravers zich hadden aangegeven. Dit geheel was de voorstelling van een echt nationaal feest. Op het balkon van het paviljoen vertoonden zich dadelijk aan duizenden van aanschouwers met den Koning, de Koningin en de Prinses, welke beiden in de Vriesche kleederdragt de aanwezigen begroetten, die onder een luid gejuich dit als blijk van vereering aanschouwden. Ten 5. ure was deze harddraverij in de beste orde afgeloopen; het paard van den landbouwer *C. J. Hoekstra*, te Jelsum en door den eigenaar zelf bereden, behaalde den prijs, zijnde eene zilveren koffijvaas, en het paard van den landbouwer *Wouter van der Meulen*, te Akkrum, en door den eigenaar zelf bereden, de premie, bestaande in een zilveren tabaksdoos en komfoor. De overwinnaars kwamen te paard voor het balkon, ontvingen de prijzen van de commissie uit heeren gedeputeerde staten en werden daarna door Z. M. over den behaalden roem minzaam toegesproken."

» Des avonds heeft de gala-representatie in den schouwburg plaats gehad, werwaarts HH. MM. en HH. KK. HH. zich ten acht ure hebben begeven. Onder directie van den heer *R. Engelman*, tooneeldirecteur van den Amsterdamschen schouwburg, is bij die gelegenheid aldaar ten tooneele gevoerd eene door den heer Mr. *van Halmael* opzettelijk daartoe vervaardigde tooneelmatige voorstelling met zang, getiteld: *Frieslands Hulde aan Nederlands Koning en Koningin*, muzijk van den heer *Kleine*, waarna door den heer *A. P. Voitus van Hamme*, balletmeester en mevrouw *van Hamme*, geb. *Bia*, een *Pas de Caractère*, in nationaal costuum, zou worden gedanst; na hetzelve, *de Zeekapitein of de Twee Weezen*, blijspel met zang, naar het Fransch, door mevrouw *Naret Koning*. De algemeene illuminatie, welke bij het vertrek van den post een' aanvang had genomen, werd begunstigd door stil weder en betrokken lucht, en beloofde buitengemeen luisterrijk te zullen zijn."

Nog wordt uit Leeuwarden gemeld, dat Z. M. Zaturdag een uitstapje zou doen naar de Oude schouw, een paar uren van die stad gelegen, om van daar met de Stoomboot naar Sneek en Heerenveen een toertje te maken, en zoo weder naar Leeuwarden terugkeeren; terwijl, nadat HH. MM. Zondag de godsdienstoefening zouden hebben bijgewoond, Hoogstdezelve op Maandag aanstaande naar Groningen zouden vertrekken, om van daar den volgenden Woensdag weder terug te keeren en over Harlingen Hoogstderzelver terugreis naar Holland te bewerkstelligen.

Gedurende deszelfs verblijf in Vriesland, zijn benoemd tot ridders der Orde van den Nederlandschen Leeuw: de heeren Jhr. Mr. *H. M. Speelman Wobma*, lid van den raad der stad Leeuwarden, *L. G. A. graaf van Limburg Stirum*, grietman van Kolumerland en Nieuwkruisland, te Kollum, Jhr. Mr. *O. R. van Andringa de Kempenaer*, lid der Provinciale Staten van Vriesland, *J. J. Salverda*, majoor der dienstdoende schutterij te Leeuwarden en *H. Schultze*, commies ter provinciale griffie aldaar, terwijl tot den adelstand verheven is de heer Mr. *D. de Blocq van Haersma de With*, te Buitenpost.

De *Provinciale Groninger-Courant* beschrijft in het breede de toebereidselen, die te Groningen voor de plegtige ontvangst van HH. MM. den Koning en de Koningin en van HH. KK. HH. Prins *Alexander* en Prinses *Sophia*, gemaakt zijn. Daaronder behoort de oprigting van eene fraaije eerepoort van stadswege op de Vischmarkt. Ook bestaan te Groningen tot ontvangst HH. MM. twee verschillende eerewachten te paard, die zich door een prachtige uniform onderscheiden. De eene dezer eerewacht is uit burgers, de andere uit studenten der hoogeschool zamengesteld.

— Van de Helder schrijft men van den 23sten Julij:

» Heden namiddag, is van de reede alhier, onder het lossen van wederzijdsche saluutschoten, zoo van de batterij Kijkduin, als van de oorlogschepen, naar zee gezeild, het Keizerlijk Russische eskader, kommandant schout-bij-nacht *Luike*, bestaande uit het fregat *Aurora*, aan boord van hetwelk zich Zijne Keizerlijke Hoogheid de Russische Grootvorst *Constantijn* bevindt, de korvet Prins van *Warschau* en de brik *Cazarski*. Zr. Ms. stoomschepen *Etna* en *Hekla* en de stoomboot *Noord-Holland*, hebben het eskader tot buitengaats uitgeleide gedaan."

— Den 21 is ter reede van Texel aangekomen Zr. Ms. stoomboot *Hekla*, behoorende tot het Nederlandsche exercitie-eskader. Deze bodem, welke eenige dagen quarantaine moet houden, is den 4 dezer van Lissabon gezeild, en had den 5 het Nederlandsche eskader in goeden staat verlaten.

— Uit Harderwijk schrijft men van den 23. Julij:

» Op morgen zullen te Hellevoetsluis, aan boord van het schip *Erasmus* bestemd naar Oost-Indiën, embarkeren, de 2de luitenants der kavallerie *F. S. Manden*, *A. Abbink*, *G. J. H. B. Schreuder* en *C. C. de Casembroot*, de Apothekers, 3de klasse, *D. A. Feenstra Dekker*, *P. J. Manier* en *K. Coenaes*, en zal van hier te water naar het Nieuwediep vertrekken, om den 26. dezer aan boord van het schip *Prins Willem Frederik Hendrik*, bestemd naar de West-Indiën te embarkeren een detachement sterk 40 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den 2den luit. der Artillerie *F. D. G. Rolandus*, vergezeld van den officier van gezondheid 3de klasse *H. O. Heinnecke*.

» Den 27. zullen naar Hellevoetsluis vertrekken, om aan boord van het schip *Jacobus*, op den 31. Julij, te worden geëmbarkeerd een detachement sterk 20 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapt. der artillerie van het O. I. leger *G. Steudel*, vergezeld van de luits. der infanterie *M. van Suchtelen* en *C. L. Schukking*, den officier van gezondheid 3de klasse *J. M. A. Thurkow*, bestemd naar de kust van Guinea, ten einde aldaar negerrekruten in te nemen en verder naar Java te worden overgevoerd. En den 28. dezer naar het Nieuwe Diep om aan boord van het schip *Jacob Roggeveen*, op den 30. Julij, te worden geëmbarkeerd een detachement sterk 120 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapt. van het O. I. leger *W. L. Baudoin*, vergezeld van den 2de luit. *M. J. van Thienen*, en *W. A. van Rees*, en den officier van gezondheid 3de klasse *G. J. van Thienen*, ten einde met de eerste gunstige gelegenheid naar Java te worden overgevoerd."

— Eergisteren is in de residentie de zes en twintigste vergadering van de synode der Nederlandsche Hervormde kerk op de gewone wijs gesloten.

— Uit eene aankondiging van den boekhouder en kassier, belast met de comptabiliteit van de Nederlandsche *Staatscourant* en het *Staatsblad*, blijkt, dat hij, op grond van een daartoe strekkend Koninklijk besluit, gemagtigd is, tot het afleveren, tegen eenen verminderden prijs, zoowel van volledige stellen van het *Staatsblad*, als van afzonderlijke jaargangen, tot aanvulling van onvolledige exemplaren, en mitsdien, bij hem boekhouder en kassier, alsmede bij de uitgevers van het *Staatsblad* in de verschillende steden des rijks gevestigd, de nog voorhanden zijnde *Staatsbladen* verkrijgbaar zijn, tegen de prijzen, hier onder vermeld, en zulks in navolging van de vermindering, die reeds in den jare 1827, voor verzamelingen van 1813 tot en met 1826, is toegestaan: een stel van 1813 tot en met 1840, *f* 30; 1813 tot en met 1829, *f* 15; 1830 tot 1840, *f* 15; afzonderlijke jaargangen van 1814, tot en met 1839, *f* 2.50; *Staatsbladen* van 1813, 1814, 1815 en 1816, Journal officieel 1817 tot en met 1829, en *Staatsblad* van 1830 tot en met 1840, dus mede eene volledige verzameling uitmakende, *f* 24; alles in losse bladen. De *Staatsbladen* over 1841 zijn uitgegeven tot en met nommer 23.

— De heer *da Costa*, te Amsterdam, is voornemens te zijnen huize of, ingeval van genoegzame deelneming, in een locaal meer in het midden van de stad, lessen te openen, in den vorm van de collegien aan akademien of athenæa, ten behoeve van jongelieden, tusschen de 14 en 18 jaren, over Algemeene, Vaderlandsche en Bijbelsche Geschiedenis en over Nederlandsche en andere Letteren.

Het doel, 't welk de heer *da Costa* zich daarbij heeft voorgesteld, bestaat hierin, om aan eene algemeen erkende behoefte te dier stede te voldoen, door eene geschikte en weinig kostbare gelegenheid aan te bieden aan jonge lieden, die niet bepaaldelijk tot eene wetenschappelijke of geleerde loopbaan worden opgeleid, om zich, onder eene gepaste leiding, in hooge letterkunde en geschiedenis verder te oefenen, na het volbrengen van het elementair onderwijs op de scholen.

— Den 12 dezer werd te Leeuwarden de 39ste vergadering gehouden van het provinciaal Vriesch genootschap ter beoefening der Vriesche geschied-, oudheid- en taalkunde, in welke, onder anderen, door den heer secretaris werd gelezen het jaarlijksch verslag, uit hetwelk de toenemende bloei en belangstelling van velen in dit genootschap kennelijk werd, terwijl het met een aantal leden in het afgeloopen jaar was vermeerderd. De heer Mr. *A. E. Jongsma* hield

eene redevoering, in welke hij zijn onderzoek mededeelde naar de voornaamste staatkundige grondbeginselen, die de Vriesen vóór den tijd van *Karel den Grooten* hadden gevolgd, en waarin, na de beschouwing over de denkbeelden der staatkunde, gehandeld werd over het doel en de drijfveren der Vriesen bij den strijd voor hunne vrijheid en onafhankelijkheid. In de plaats van den heer Mr. *A. Telting*, secretaris van het genootschap, en als zoodanig wenschende af te treden, is verkozen de heer *J. G. Ottema*, doctor in de letteren, præceptor te Leeuwarden.

Vervolg van het Verslag van de Gedeputeerde Staten dezer provincie aan de Provinciale Staten, nopens den staat van het gewest sedert Julij 1840 tot Julij 1841, uitgebragt.

Ziekten, enz. Over het algemeen was de gezondheids-toestand der ingezetenen gunstig.

Onder de middelen die tot bevordering der gezondheid worden aangewend, bekleedt eene voorname plaats het rein houden der straten, waarop van wege de Plaatselijke Besturen, vrij algemeen, zorgvuldig wordt toegezien.

Bij Koninklijk besluit van den 5 Maart dezes jaars n°. 135, werd, met intrekking van de daaromtrent tot heden toe bestaande vergunning, aan de Militaire Geneeskundigen, voor zoo lang zij in actijve dienst zijn, het uitoefenen van de burger practijk uitdrukkelijk verboden.

Door het overlijden van de Medicinæ Doctor den heer *L. A. Bekstart* te Lith, viel eene plaats open in de Provinciale Kommissie van geneeskundig onderzoek en toeverzigt, ter welker aanvulling de vereischte voordragt is opgezonden.

Koepokinënting. Het getal der in 1840 verrigte koepokinëntingen, hetwelk in 1839 tot 7,921 beliep, bedroeg 3555, en wel 1902 *gratis* en 1653 tegen belooning.

In weerwil dier kunstverrigting, hebben wederom de kinderpokken geheerscht, doch, volgens de door de Provinciale Geneeskundige Kommissie gegevene verzekering, hebben dezelven zich slechts hier en daar sporadisch voorgedaan, welke nogtans van geen kwaadaardige aard zijn geweest; zijnde, voor zoo verre bekend is, de gehervaccineerden van die ziekte bevrijd gebleven, of slechts door varicellæ aangetast geweest.

Volgens de daaromtrent bekomen berigten, hebben in 1840, 205 personen aan de kinderziekte gelaboreerd, waarvan 30 aan de gevolge derzelve zijn overleden; terwijl 175 personen van die ziekte zonder gebreken zijn opgekomen.

Staat van het Armwezen en der instellingen van Weldadigheid. De uitgaven der onderscheidene, in dit Gewest aanwezige godshuizen, met uitzondering van de zieken- en gasthuizen en van vijf gestichten, waarvan de Bestuurders de gevraagde inlichtingen niet gesuppediteerd hebben, bedroegen, in dat jaar, de som van ƒ 81,254-60^{5}, en de middelen waardoor in de uitgaven werd voorzien, de som van ƒ 87,610-57.

De bevolking dier gestichten, ten getalle van 540 personen, wordt aldus verdeeld:

Oude lieden.	193.
Gebrekkigen.	72.
Kinderen.	275.

De uitgaven der bestaande gast- of ziekenhuizen, gevestigd in de Steden *'s Hertogenbosch*, *Bergen-opzoom*, *Breda*, *Grave*, *Heusden*, en *Tilburg*, hebben beloopen de som van ƒ 29,025-62^{5}, en daarentegen de ontvangsten de som van ƒ 30,584-02^{5}.

Het getal der verpleegden in die gestichten was 1,026, en dat der verpleegdagen, 37,343.

Het getal van de administratie der huiszittende armen bedroeg 314, en wel 31 in de Steden en 283 in de Gemeenten ten platten lande; zijnde er onder dat getal 41 administratien, waarvan de Besturen bij voortduring weigeren de gevraagde inlichtingen te suppediteren.

Voor zoo verre die inlichtingen verkregen zijn, bedragen de uitgaven dier administratien ƒ 304,961-40^{5}, en wel: ƒ 37,168-95 voor onderhoud van gebouwen en verdere lasten, waarmede de eigendommen en [illegible] bezwaard zijn, en voor kosten van administratie; ƒ 248,473-85 voor onderstand van allerlei aard, begrafenis-kosten daaronder begrepen; ƒ [illegible] voor aflossing en renten van opgenomen gelden; ƒ 13,[illegible]-26 [illegible] van gelden, hetzij op Hijpotheek, hetzij door aankoop [illegible], hetzij op andere wijze, en voor de op [illegible] schenen en bijbetaalde renten; ƒ 4,158-84^{5} wegens verschillende uitgaven.

De middelen, waardoor in de uitgaven werd voorzien, beliepen de som van ƒ 324,378-08^{25}, verdeeld als volgt:

ƒ 183,807-88^{20} wegens inkomsten van bezittingen van allerlei aard en toegekende regten; ƒ 31,494-22^{5} wegens kollekten en giften; ƒ 62,401-50^{5} wegens subsidien van de Gemeente; ƒ 131-50 wegens subsidien van de Provincie of van den Staat; ƒ 537-90 wegens opgenomen gelden; ƒ 11,151-00 wegens erlangde aflossingen van hypotheken en der te gelde gemaakte inschulden, effecten of andere bezittingen en der daarop verschenen en ontvangene renten; ƒ 34,854-07 wegens verschillende ontvangsten.

Het getal der bedeelden bedroeg 24,160, en wel 10,481 die gedurende het geheele jaar onafgebroken zijn bedeeld geworden, en 13,679 welke in den loop van het jaar slechts een of meermalen, tijdelijk werden bedeeld.

Het getal der armen-scholen bleef op de vroegere hoogte. Op die scholen is aan 2,324 kinderen onderwijs gegeven, namelijk, 1,038 van bedeelde en 1,286 van niet bedeelde doch behoeftige ouders. Bovendien heeft een getal van 5,844 kinderen gratis onderwijs genoten op de lagere scholen in de Gemeenten, en wel 2,573 van bedeelde en 3,271 van niet bedeelde doch behoeftige ouders; terwijl ook nog 302 kinderen op 7 lagere scholen, aan partikulieren behoorende; 279 kinderen in 4 vrijscholen en 880 kinderen in twee te Tilburg gevestigde zondagscholen, gratis onderwijs erlangd hebben.

Op de te 's Hertogenbosch en Grave bestaande werkscholen werden 84 kinderen kosteloos opgenomen.

Ten aanzien der beleenbanken welke verpacht worden, zijn geene bijzonderheden te vermelden, dan alleen dat de konditien voor de verpachting der beleenbank te Bergenopzoom, nu onlangs eenige wijzigingen hebben ondergaan.

De beleenbank te Breda, de eenige in de Provincie welke ingerigt is en beheerd wordt op de wijze bij het organiek besluit van 31 october 1826, n°. 132, vastgesteld, heeft in den loop van het jaar 1840 gewerkt met een kapitaal van ƒ 56,000; hare uitgaven hebben bedragen de som van ƒ 4,818-22^{5}, en de ontvangsten ƒ 6,693-68^{5}, zoo dat dezelve eene zuivere winst heeft gehad van ƒ 1,875-46.

Het getal der deelnemers in de te 's Hertogenbosch en te Breda bestaande Spaarbanken bedroeg 332.

De aandeelnemers, in den loop van 1840, terugbetaalde gelden, hebben beloopen de som van ƒ 7,430-76 en de in dat jaar ingelegde gelden de som van ƒ 4,751-21^{5}.

Die banken hadden op den 31 december 1840 te goed de som van ƒ 25,722-57, en dezelven waren op dat tijdstip verschuldigd de som van ƒ 22,356-95^{5}, zoo dat het reserve-fonds een zuiver bedrag had van ƒ 3,365-61^{5}, als:

Te 's Hertogenbosch	ƒ 2,783-44.
Te Breda	- 582-17^{5}.

Het genootschap van moederlijke weldadigheid in deze Provincie, onder de bescherming van H. M. de Koningin, is in het laatst vorige jaar werkzaam geweest in 41 Gemeenten.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51 dert. zest.; 5 pCt. 101; Kansbill. 24 5/16; Handelmaats. 156¼; O. I. 5 pCt. 97⅛; Rusland 5 pCt. 105¼; Id. Leening 1828—29 104½; Spanje Ardoins 10 3/16; Polen Aandeelen 138¾; Braz. 5 pCt. 67.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.